

Větrné elektrárny pomohou na Vysočině udržet pracovní místa i získat levnou energii

6.1.2025 - | EnviWeb

Vysočina je specifickým krajem uprostřed České republiky. Je velmi hustě osídlena množstvím drobných obcí, a kopcovitou a větrnou krajinu rozdělují lány lesů. I proto patří mezi nejvhodnější lokality pro rozvoj větrné energetiky hned po Jihomoravském kraji. V optimistickém scénáři by se zde mohlo vystavět přes 750 megawattů výkonu.

V tuto chvíli je ale v provozu pouze několik větrných elektráren, všechny turbíny jsou navíc starší 15 let a tedy méně výkonné než dnešní technologie. Aktuální instalovaný výkon větrné energie tedy těsně překračuje deset megawattů. Když se navíc obce rozhodují v referendech o instalaci nových zdrojů, mnohdy vychází s negativním výsledkem.

Pro kraj je to ale přitom škoda, větrné turbíny nejen, že zvýší podíl obnovitelných zdrojů v energetickém mixu, ale podpoří také zaměstnanost a konkurenceschopnost místních firem. Vysočinu totiž z velké části právě průmysl živí a zaměstnává tisíce lidí. Když pak firmy kvůli svým ESG reportům a tlaku na zelenou energetiku odejdou, kraj se ocitne v úzkých.

„Pro Vysočinu to je byznysová příležitost, protože zde díky větrným elektrárnám mohou zůstat velké výrobní firmy,“ vysvětluje Martin Prokop, předseda představenstva Jipocar na konferenci Pro moderní Česko, která se konala v Jihlavě v prosinci. Akci organizoval Svaz moderní energetiky ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí ČR a pod záštitou Ministerstva životního prostředí. Obnovitelně.cz bylo mediálním partnerem akce.

Zástupci odborných společností, investorů, státu i obcí v Jihlavě hovořili právě o rozvoji nejen větrné energetiky v Česku. „Když tu bude zelené energie nedostatek, firmy začnou odcházet do zahraničí,“ komentuje. Právě společnost Jipocar nyní z pozice investora jedná o výstavbě větrného parku na Jihlavsku.

Stejné stanovisko sdílí i René Neděla, vrchní ředitel sekce energetiky Ministerstva průmyslu a obchodu. „Je třeba si uvědomit, že když za námi chodí nadnárodní a inovativní firmy, v první řadě se vyptávají na to, zda je zde dostatek lidských zdrojů, jak funguje doprava a také, jaké zde máme energie z pohledu udržitelnosti. Nejen kvůli ESG, ale protože samy chtějí. Když budou kraje disponovat objemem obnovitelných zdrojů a nabízet PPA kontrakty, bude to benefitem pro kraj,“ dodává.

Infografika: Potenciál větrné energie (pro lepší zobrazení rozklikněte); Zdroj: Fakta o klimatu

O výstavbě větrných farem jedná také například společnost ČEZ. Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs skupiny ČEZ, uvádí, že společnost nyní aktivně domlouvá podmínky se třemi obcemi na Havlíčkobrodsku. Krejčířiková dodala, že při vytváření projektu se společnost dívá nejen na to, jak fouká, ale také na to, jak větrníky do krajiny zapadnou. „Koukáme i na kulturní památky, na možnost výstavby v lese, věnujeme spousty času vysvětlování a komunikaci s obcemi,“ dodává.

Při plánování a výstavbě se totiž posuzuje také krajinný ráz, vliv na biodiverzitu, na migrační koridory tažných ptáků a celkový dopad instalace na okolní krajinu. I kvůli tomu jsou ale povolovací procesy zdlouhavé a zdržují výstavbu, a to i v případě, že se jedná o ideální lokalitu, která by neměla do přírody či krajinného rázu problematicky zasahovat. V takových případech by měl realizaci

urychlit zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů, který se v nejbližší době Ministerstvo průmyslu a obchodu chystá zaslat na vládu.

„Podporujeme rozvoj obnovitelných zdrojů ve všech krajích. I proto máme spuštěnou investiční podporu a jednáme o provozní podpoře," vysvětloval ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL). Stát v novém zákoně o akceleračních zónách určí vhodné lokality k výstavbě větrných elektráren, stejně jako rozhoduje o umístění dálnic či železnic. V případě obnovitelných zdrojů ale dostanou velké kompetence i kraje, aby se rozhodly, kde výstavbu povolí a kde ne. Odpor občanů k zásahu do krajinného rázu je totiž znatelný.

Je to ale mnohdy pouze neznalostí a obavou z nové technologie. „I z jaderné věže přitom vidíme páru na kilometry daleko. Naše vnímání se posouvá, před sto, sto padesáti lety tu byl odpor k parním lokomotivám. Proměna průmyslu a byznysu ale přichází společně s proměnou společnosti," dodává Hladík. Zvláště, když jednotlivé obce mohou čerpat z realizace větrných zdrojů finanční výhody.

Podle Hladíka se občas objeví i složitější situace, kdy větrníky sice stojí na katastru jedné obce, která z nich po dohodě s investorem čerpá výhody, reálně ale „kazí výhled" spíše sousední obci. Ta se pak proti výstavbě pochopitelně ohrazuje. „Zamýšlíme se nad tím, jakým způsobem i toto začlenit do legislativy. Je to těžký úkol, omezit podobně podnikatelský sektor. Současně je jasné, že se to nemůže týkat dvaceti obcí, které na turbíny vidí také," dodává.

Motivací pro obce pro výstavbu větrných elektráren mohou být různé výhody, které z jejich blízkosti plynou. Michal Arnold, ředitel Business Development Energo z JRD, vysvětluje, že největším lákadlem jsou fixní částky do rozpočtu. Jakou formou budou vypláceny, je pak na domluvě konkrétního investora i obce. „V první řadě přichází finance pro obec, pak z obnovitelných zdrojů mohou mít nějaké výhody i občané. Například formou komunitní energetiky," dodává Arnold.

Jak jsme již vysvětlovali v předchozím článku o rozvoji obnovitelných zdrojů, komunitní energetika je dobrou formou, jak by se mohly eliminovat distribuční poplatky mezi zdrojem a spotřebitelem v jeho blízkosti. Přináší také viditelně plynoucí výhody pro danou lokalitu v zelené energii.

Podle Stanislava Cetkovského ze skupiny ČEZ v tuto chvíli nelze zapojit větrnou elektrárnu přímo do lokální energetické sítě, aby se vyrobená elektřina spotřebovávala přímo v obci, ve které stojí. „Pro obce jsou proto nejzajímavějšími benefity procenta z tržeb. Když jde cena elektřiny nahoru, obec vydělává více. Současně ale nenese vůbec žádné riziko," komentuje.

Problematika větrných elektráren je složitá a koluje kolem nich mnoho mýtů. Někteří starostové navíc nemusí rozumět tomu, co obnáší realizace větrníků v jejich blízkosti. „Doporučuji konzultace, které nabízíme v ČEZ ESCO, dále existují různé poradenské služby, neziskové projekty a další," dodává Cetkovský.

Na časté mýty, které se objevují vždy, když obec chystá referendum, jsme se na Obnovitelně.cz již zaměřili v předchozím článku. Například na to, že větrné elektrárny nezpůsobují rakovinu, nesnižují ceny pozemků ani neruší včely.

<https://www.enviweb.cz/129933>